

Sygn. akt I C 120/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Maria Matyja

Protokolant sek. sąd Joanna Kotowska

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2014r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. B.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w K.**

o zapłatę

I. oddala powództwo

II. zasądza od powoda K. B. na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120,-zł (słownie sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sędzia

Sygn. akt I C 120/13

UZASADNIENIE

Powód K. B. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa- Zakładu w Karnego w K. kwoty 86.000,-zł.

W uzasadnieniu pozwu podał, że od 22 grudnia 2010r. przebywa w pozwanej jednostce penitencjarnej w warunkach przeludnienia. Przybywa bowiem w celi ośmioosobowej, która zgodnie z normami winna mieć 24 m². Zdaniem powoda cela ta nie ma takiego metrażu.

W celi nie ma ciepłej wody. Nie ma też właściwej wentylacji, bowiem zapachy z kąjka sanitarnego są w całej celi. Ponadto cela w której przebywa powód jest zaniedbana na ścianach widoczny jest grzyb, a gumoleum na podłodze porozrywane i sztukowane różnymi kolorami. Jest ona też niedogrzana i gdy na zewnątrz jest zimno na szybach jest lód, bo grzejniki są zimne. Sprzęty i wyposażenie celi jest zużyte i brudne, brak jest szafki na przybory higieniczne, a szafkach na talerze i żywność brak jest drzwiczek, w związku z czym powód wszystko trzyma w torbie pod łóżkiem.

Posiłki są letnie i nie odpowiadają temu co wskazane jest w jadłospisie.

Dochodzona przez powoda kwota stanowi zadośćuczynienie za doznane przez niego cierpienia, które na zawsze zostaną w jego głowie i psychice.

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w K. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz należnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew zarzucił, że powód nie wykazał żadnej z przedstawionych okoliczności faktycznych pozwu, co decyduje o całkowitym braku podstaw do stwierdzenia ich istnienia. Zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodu określoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obowiązek wykazania powyższych okoliczności spoczywa na powodzie. Wynikające bowiem z art. 24 k.c. odwrócenie ciężaru dowodu dotyczy wyłącznie wykazania przez pozwaną okoliczności świadczących o podejmowaniu przez nią działań w granicach obowiązującego porządku prawnego, nie obejmuje natomiast podstawy faktycznych żądania pozwu.

Zarzucił też, iż powód nie wykazał jakie konkretnie jego dobra zostały naruszone na skutek działań pozwanego oraz charakteru odniesionego przez niego z tego powodu uszczerbku, a także adekwatnego związku przyczynową między zachowaniem pozwanego a doznaną szkodą.

Niezależnie od powyższych zarzutów pozwany wskazał, że zapewnione powodowi warunki odbywania kary pozbawienia wolności były i są zgodne z normami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 marca 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003r. Nr 186 poz. 1820).

Przede wszystkim wskazał, iż powód nie odbywał kary w warunkach przeludnienia celi i nie zgłaszał żadnych skarg związanych z warunkami osadzenia.

Zarzucił też, że żądania przez powoda kwota zadośćuczynienia jest całkowicie nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Powód przebywa w Zakładzie Karnym w K. od 22 grudnia 2010r.

Z informacji udzielonej przez pozwaną jednostkę penitencjarną w dniu 23 kwietnia 2013r. wynika, że w okresie osadzenia przebywał w następujących oddziałach i w celach mieszkalnych:

- od 22.12.2010r. do 11.02.2011r. oddział (...)cela nr(...) (8- osobowej pow. 24,05 m²)

- od 11.02.2011r. do 20.04.2011r. oddział (...)cela nr (...) (3 osobowej pow. 9,43 m²)

- od 20.04.2011r. do 19.03. 2012r. oddział (...)cela nr (...) (4 osobowej pow. 14,17m²)

- od 19.03.2012r. do 23.01.2013r. oddział (...)cela nr(...) (8 osobowej pow. 24,35 m²)

- od 23.01.2013r. do 27.02.2013r. oddział (...)cela nr(...) (8 osobowej pow. 24,70 m²)

- od 27.02.2013r. do 8.03. 2013r. oddział (...) cela nr (...) (7 osobowa pow. 23,47 m²)

- od 8.03.2013r. do 11.03.2013r. oddział (...)cela nr (...) (2 osobowa pow. 8,28 m²)

- od 11.03.2013r. do 18 .03.2013r. oddział (...)cela nr (...) (7 osobowa pow. 23,47 m²)

- od 18.03. 2013r. do 25.03.2013r. oddział (...)cela nr (...) (2 osobowa pow. 8,70 m²)

- od 25.03. 2013r. do 3.04.2013r. oddział (...)cela nr (...) (5 osobowa pow. 16, 92 m²)

- od 3.04. 2013r. do dnia udzielonej informacji oddział(...)cela nr (...) (2 osobowa pow. 8,70 m²)

Z informacji tej wynika ponadto, że w sprawie powoda nie wydano decyzji w przedmiocie umieszczenia go na czas określony w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca n skazanego byłaby niniejsza niż 3 m² .

Cele mieszkalne są wyposażone w następujące sprzęty: stół (duży (4 osoby) lub mały (2 osoby), szafki, taboret, łóżko wraz z wkładem, szafki podnóżkowe, stolik lub półka pod telewizor, wieszak, półka pod przybory toaletowe w kąciu sanitarnym, lustro, miednicę i wiadro plastikowe oraz szczotkę zmiotkę i szufelkę a także szczotkę klozetową. Każda z cel jest wyposażona kącik sanitarny oddzielony od reszty celi zasuwaną kotarą. Cele wyposażone są w przewód wentylacyjny podawany raz do roku przeglądowi. Osadzonym zapewniona jest temperatura powietrza w celach + 20 ° C i jedna ciepła kąpiel raz w tygodniu. Kąciki sanitarne są wyposażone w umywalkę i muszlę klozetową a skazanym zezwala się na posiadanie własnego czajnika lub grzałki. Skazanym zapewnione są trzy posiłki dziennie o odpowiedniej wartości odżywczej w tym jeden gorący, składający się dwóch dań gorących. Temperatura posiłków gorących wynosi dla zup 75° C, dla drugich dań 65° C oraz dla przystawek w postaci gorących napojów 80 ° C.

Powód nie zgłaszał żadnych skarg dotyczących warunków socjalno-bytowych.

(informacja o celach w który przebywał powód k 38 i to samo k 45 , zestawienie wyposażenie cel k 39-40, wyjaśnienia wychowawców i inspektorów Zakładu Karnego w K. k 41- 44, 46, protokół z okresowej kontroli przewodów kominowych k 47-52)

Świadkowi G. C.i B. K.zeznali, że przebywali z powodem w celi nr (...)na oddziale (...). W celach tych nie ma ciepłej wody, ale skazani mogą mieć czajniki i grzałki. W celach nie ma również wentylacji, bo jak były sprawdzane kratki wentylacyjne za pomocą wiatraczka, to on się nie kręcił, a skazani zauważyli, że sprawdzający w niego dmuchał. Wentylacja w kąciu sanitarnym to otwór wybity w murze. Kiedy jest ciepło to w celi nie ma cym oddychać. Zimą natomiast nie można otworzyć okna bo jest skute lodem.

(zeznania świadka G. C. k 96, B. K. k 147).

Powód przesłuchany w charakterze strony zeznał, że w celi (...)w której przebywał przez okres 2-3 miesięcy nie było ciepłej wody. Nie było też czajnika ani grzałki, w związku z czym on i pozostali skazani chodzili brudni cały tydzień. W celach, a w szczególności w kąciach sanitarnych nie było wentylacji. Był wybity otwór w murze lub trzeba było otwierać okno. W celach w zimie było bardzo zimno tak, że musiał spać w ubraniu. Podłoga w celi jest zniszczona i dziurawa. Wstając w nocy z łóżka można było się przewrócić. Brakowało wyposażenia w postaci szafek i wszystkie środki higieniczne trzeba było przechowywać w siatkach albo torbach podróżnych. Materace były niepełne porozrywane, brudne, czuć było od nich zapach moczu. Podobnie wyglądały koce. Prześcieradła i poduszki były pocerowane, a ręczniki przypominały ścierki do podłogi. Na ścianach widoczny był grzyb.

(zeznania powoda k 96 odwrót -97)

Sąd Okręgowy zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd poczynił ustalenia w zakresie stanu faktycznego przede wszystkim w oparciu o znajdującą się w aktach sprawy dokumentację, w szczególności zawierającą informacje odnośnie warunków bytowych panujących w Zakładzie Karnym w K.. Wiarygodność wskazanych dokumentów nie została przez strony zakwestionowana, i nie budziły one żadnych zastrzeżeń Sądu, tak, co do swych cech zewnętrznych jak i samej treści.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż podstawą dochodzonego przez powoda roszczenia jest art. 417 k.c. (w zw. z art. 23 k.c. i 24 k.c. oraz art. 445 k.c. i 448 k.c.), określający przesłanki odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Warunkami koniecznymi statuującymi odpowiedzialność Skarbu Państwa są: fakt wystąpienia szkody, wyrządzenie tejże szkody przez działanie organu władzy publicznej oraz bezprawność działania.

Pierwszą z przesłanek jest szkoda w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., obejmująca straty oraz utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Poszkodowany może także żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w przypadkach wskazanych w ustawie.

Z kolei przesłanka „niezgodności z prawem” ściśle odnosi się do naruszenia zakazów i nakazów wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem norm moralnych, obyczajowych, zasad współżycia społecznego, czy też odwołań do szerokiego cywilistycznego pojęcia bezprawności. Nadto, pomiędzy wyżej wymienionym zachowaniem funkcjonariuszy publicznych a szkodą lub krzywdą musi zachodzić związek przyczynowy, co oznacza, iż obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa zdarzenia, które szkodę wywołało.

Podkreślenia wymaga, iż ciężar wykazania powstania szkody lub krzywdy oraz jej związku przyczynowo – skutkowego z zachowaniem funkcjonariuszy publicznych spoczywa na poszkodowanym. Pozwany Skarb Państwa – aby uchronić się od odpowiedzialności - musi natomiast wykazać, że jego działania były zgodne z prawem.

Zgłoszone roszczenia powód wywodzić może również z regulacji art. 24 § 1 k.c., zgodnie z którym ten czyje dobro prawne zostało zagrożone cudzym działaniem, m.in. może żądać zadośćuczynienia pieniężnego na zasadach określonych w kodeksie cywilnym. Z kolei art. 448 k.c. stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro prawne zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Kodeks cywilny nie zawiera definicji dóbr osobistych, lecz ogranicza się do stwierdzenia, że dobrami osobistymi człowieka są w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska (art. 23). Uogólniając należy zatem przyjąć, że dobra osobiste - to pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką. Jedną z najważniejszych wartości właściwych każdemu człowiekowi jest godność. Stosownie do treści art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Dodać należy, iż obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka (Sąd Najwyższy w tezie II wyroku z dnia 2 października 2007 roku, II CSK 269/07, publik. M. Prawn. 2007/21/1172).

Różnorodność występowania w życiu społecznym dóbr osobistych podlegających ochronie cywilnoprawnej, a także ochronie przewidzianej w innych przepisach polskiego systemu prawnego, przesądza o niemożliwości systematycznego ujęcia przesłanek ogólnych, których występowanie mogłoby przesądzić o tym, czy konkretne zdarzenie stanowi naruszenie któregoś z nich. Ocena musi być, i jest w praktyce orzeczniczej, dokonywana na tle konkretnego stanu faktycznego. Sąd w świetle konkretnej sprawy - stosując kryteria obiektywne - czy doszło do naruszenia dobra osobistego (dóbr osobistych) i czy zachodzą przesłanki do zastosowania któregoś ze środków ochrony przewidzianych w art. 24 k.c. Dodać należy, iż przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to, jaką obiektywną reakcję wywołuje to naruszenie. Tym samym, podmiot dochodzący roszczenia z tytułu ochrony dóbr osobistych powinien wykazać jakie przynależne mu dobro zostało bezprawnie naruszone, w wyniku jakich działań doszło do naruszeń i w jakich okolicznościach. Dla przyjęcia odpowiedzialności sprawcy art. 24 k.c. nie wymaga wykazania jego winy oraz przewiduje domniemanie bezprawności jego działania naruszającego dobro osobiste, co powoduje, że dochodzący ochrony nie musi tej przesłanki udowadniać, natomiast na sprawcy ciąży obowiązek wykazania, iż jego działanie było zgodne z prawem.

Uwzględniając powyższe uwagi, w pierwszej kolejności odnieść należy się do podniesionego przez powoda zarzutu nie zapewnienia mu właściwych warunków bytowych należnych osobie izolowanej, a w szczególności zakwaterowanie w przeludnionej jednostce penitencjarnej, a nadto nieodpowiednio wyposażonej w sprzęty bez odpowiedniej wentylacji.

Roszczenie powoda dotyczy jego pobytu w Zakładzie Karnym w K. od 22 grudnia 2010r. do chwili obecnej.

Z analizy informacji z Centralnej Bazy Danych Osadzonych udzielonej przez Zakład Karny w K. wynika jednoznacznie, iż powód nie przebywał w okresie osadzenia w tejże jednostce w celi mieszkalnej w której powierzchnia przypadająca na jednego skazanego wynosiła mniej niż 3 m².

Zgodnie z art. 110 § 2 k. k. w. powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, powinna wynosić nie mniej niż 3 m². Cele powinny przy tym być wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania i odpowiednie warunki higieny. Wyposażenie cel, w których powód odbywał karę, było zgodne z prawem i odpowiadało warunkom przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U z 2003 r. Nr 186, poz. 1820). Skazani mieli do swojej dyspozycji standardowy sprzęt kwaterunkowy taki jak łóżka, stoły, taborety, półki pod telewizor, półki na przybory toaletowe, szafki. Znajdujący się celach kącik sanitarny, wyposażony w toaletę, umywalkę i wodociągowe zasilanie zimnej wody, oddzielony był od części mieszkalnej, co zapewniało skazanym wymaganą intymność. Osadzeni mieli również regularny dostęp do środków higienicznych. Z obiektywnego punktu widzenia, każdy ze skazanych miał zatem zapewnione podstawowe potrzeby mieszkaniowe i elementarną wygodę umożliwiającą zajmowanie wspólnej celi.

W tym miejscu wskazać należy, iż zeznania tak świadków G. C. , B. K. jak i samego powoda dotyczące warunków socjalno – bytowych w celach, a szczególności braku ich dostatecznego wyposażenia i wentylacji nie są wiarygodne.

Żaden z nich nie twierdzi nawet, aby uskarżał się administracji pozwanej jednostki, czy sędziemu penitencjarnemu na warunki pobytu w celach mieszkalnych, na brak odpowiedniego ich wyposażenia czy panującą w nich temperaturę. Powód nie wykazał też aby składał skargi dotyczące ciepłoty i kaloryczności posiłków. Zeznania te w których tak świadkowie jak i powód podkreślają brak odpowiednich warunków bytowych celach są składane w ocenie Sądu jedynie na użytek niniejszej sprawy.

Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, iż przynależne powodowi dobra osobiste, w szczególności jego godność i związane z tym uprawnienie do odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach humanitarnych i bezpiecznych, zostało w jakikolwiek sposób naruszone. Zapewniane przez jednostkę penitencjarną warunki bytowe, gwarantują osadzonym poszanowanie ogółu ich praw. Dodać należy, iż naruszeniem godności człowieka w rozumieniu kodeksu cywilnego, jest takie zachowanie, które w konkretnych okolicznościach danego przypadku naruszyłoby godność danego człowieka w powszechnym odczuciu. Subiektywne odczucia poszczególnych osób nie są tutaj wyznacznikiem. W szczególności godności osoby ludzkiej nie narusza samo w sobie ewentualny brak pojedynczych sprzętów, ciepłej wody w kąciku sanitarnym, czy nawet nadmiernie zużycie tych sprzętów. Wskazać bowiem należy, że każdy skazany ma zapewnione miejsce do spania, siedzenia, możliwość spożywania posiłków o odpowiedniej temperaturze i wartościach odżywczych przy stole i załatwiania potrzeb fizjologicznych w intymnych warunkach, środki higieny osobistej oraz możliwość korzystania z codziennych spacerów.

Wskazany tok interpretacji standardów w zakresie odbywania kary pozbawiania wolności potwierdzony jest również w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowiek w Strasburgu, który oceniając ewentualne naruszenie art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowiek i Podstawowych Wolności skłania się ku kumulatywnej ocenie warunków bytowych panujących w jednostkach penitencjarnych. Wpływ ewentualnego okresowego zaniżenia przypadającej na jednego osadzonego powierzchni na poszanowanie jego godność oraz prawa do humanitarnego odbywania kary badać bowiem należy uwzględniając całokształt funkcjonowania zakładów karnych. Osadzony, który ma zapewnione minimum prywatności, miejsce do spania i spożywania posiłków, możliwość uczestnictwa w zajęciach oświatowych i sportowych oraz dostateczną dzienną ilość ruchu nie powinien czuć się upokorzony ani traktowany niehumanitarnie (orz. z 6 marca 2001 r., Dougoz przeciwko Grecji; orz. z 3 kwietnia 2001 r. Keenan przeciwko Wielkiej Brytanii). Wskazane warunki izolacji, nawet w połączeniu z zaniżoną powierzchnią cel, nie powinny zatem wywoływać cierpienia fizycznych ani psychicznych, na które powołuje się powód. Niedostatek sprzętów ich zużycie, istnienie kącika sanitarnego w pomieszczeniu celi sam w sobie nie powoduje bowiem poczucia niższości lub przygnębienia. Dodać też

należy, iż odpowiednie wydzielenie węzła sanitarnego od części mieszkalnej celi powoduje, iż zachowane są standardy intymności osadzonych i ich niezbywalnego prawa do elementarnej prywatności.

Brak jest też związku przyczynowego między brakiem ciepłej wody w celach a możliwością zachowania higieny. Jak zostało wskazane osadzeni w Zakładzie Karnym w K., w tym i powód, mają zapewniony dostęp do podstawowych środków czystości, takich jak mydło czy proszek do prania. Mają też stały dostęp do zimnej wody, oraz cotygodniowej kąpieli w łaźni. Każda z cel wyposażona jest w pełny węzeł sanitarny. Każdy z osadzonych ma prawo do posiadania czajnika lub grzałki. W tym stanie rzeczy, zachowanie higieny, nawet w celi, w której brak jest ciepłej wody zależy tylko i wyłącznie od dobrej woli osadzonego. Dbłość o czystość osobistą jak i porządek otoczenia jest bowiem wynikiem nie tylko standardów panujących w zakładzie, ale i dobrych chęci i zaangażowania skazanych.

Jeśli chodzi o jakość, kaloryczność i temperaturę posiłków to zgodnie z art. 109 § 1 k. k. w. skazany otrzymuje trzy razy dziennie posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący. Wartość dziennej normy żywienia określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003r. w sprawie określenia wartości dziennej normy żywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 167 poz. 1633 ze zm.) Powód poza gołosłownym twierdzeniem o niskiej kaloryczności posiłków i braku odpowiedniej ich temperatury nie przedstawia żadnego dowodu. Przesłuchany w charakterze strony nie podnosi kwestii braku odpowiedniej temperatury posiłków i ich kaloryczności.

Reasumując podkreślić należy, iż powód nie wykazał, aby podczas pobytu w zakładzie karnym zostało naruszone jakiegokolwiek jego dobro osobiste, w szczególności godność oraz prawo do humanitarnego odbywania kary pozbawienia wolności. Opisane powyżej, wynikające z dokumentacji warunki bytowe panujące w analizowanej jednostce nie odbiegają od określonych prawem standardów i jako takie nie powinny w żaden sposób negatywnie wpływać na psycho-fizyczny stan osadzonych.

Wobec powyższego, brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności strony pozwanej na podstawie art. 417 k.c. W tym stanie rzeczy, powództwo jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj Dz. U. z 2013r. poz. 461 wyciąg), zasądzając je na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, która wykonywała zastępstwo procesowe Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w K.. Zgodnie z art. 11 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2005r. Nr 169 poz. 1417 ze zm.) koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane w sprawach w których zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje – Prokuratura Generalna Skarbu Państwa przysługują Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Okoliczność zwolnienia od kosztów sądowych nie zwalnia strony zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010r Nr 90 poz. 594 zez zm.) od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Obciążając powoda należnymi stronie wygrywającej kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze to, że jest on osobą, młodą ma zaledwie 33 lat , posiada wyuczony zawód ślusarza i ma duże możliwości podjęcia pracy po opuszczeniu Zakładu Karnego.